

Itä-Suomen sosiaalityöpäivät Kuopiossa 9. ja 10.11.2009

Esittäjä

Raija Väisänen, lehtori

Aihe

Aikuissosiaalityö kuntouttavana sosiaalityönä

Valitse saako tiivistelmän julkaista ISON nettisivuilla osiossa:

Tapahtumat – Itä-Suomen sosiaalityöpäivien materiaalit

Kyllä Ei

Tiivistelmän tekstille on varattu tilaa yhden A4:n verran. Ylimenevää tekstiä ei voida huomioida. Tiivistelmät jaetaan päivillä kaikille osallistujille.

Tiivistelmä

Aikuissosiaalityön analysointi kuntouttavana sosiaalityönä on perusteltua esimerkiksi yhteiskunnan taloudellisen tilanteen vaikeutumisen, palvelujärjestelmien kehittämisen sekä työn vaativuuden ja tuloksellisuuden vuoksi. Sosiaalityössä etsitään uudenlaisia lähestymistapoja monella tavalla kompleksisten asiakkaiden elämäntilanteiden selkiyttämiseksi ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Aikuissosiaalityössä kohdattavista hyvinvoinnin uhkista esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen tai työelämään kiinnittymättömyys, työttömyys ja elämänhallinnan vaikeudet ovat sellaisia, joiden kohtaamiseen tarvitaan kuntouttavaa työorientaatiota.

Kansainvälisen sosiaalityön määritelmä sopii lähtökohdaksi silloin, kun aikuissosiaalityötä analysoidaan kuntouttavana sosiaalityönä. Sosiaalityö on hyvinvoinnin edistämiseen pyrkivää sosiaalista muutostyötä, mutta myös ihmisten toimintavoimaa kasvattavaa ongelmanratkaisutyötä. Se rakentuu arvoperustaan, jolla edistetään ihmisoikeuksien ja sosiaalisten oikeuksien toteutumista yhteiskunnassa. Kuntouttavan sosiaalityön käsitteen (empowering social work) käyttö on yleistynyt Suomessa 2000 -luvulla. Kuntouttavaa sosiaalityötä voidaan jäsentää empowerment -käsitteen kautta kolmesta hiukan toisistaan poikkeavasta näkökulmasta. Käsitteenä aikuissosiaalityö saa myös iän mukaisen kronologisen tulkinnan, kun taas kuntouttava sosiaalityö on työorientaationa kytkettävissä eri ikävaiheisiin ja sosiaalityön alueisiin.

Kuntouttava aikuissosiaalityö sisältää aineksia sekä hallinnollisten toimenpiteiden, yhteisöllisen muutostyön että henkilökohtaisen vuorovaikutuksen perinteistä. Se ei pelkisty vain hallinnolliseksi työksi vaan sisältää myös pedagogis-terapeuttisen ja yhteisöllisen vaikuttamisen elementtejä. Vaikka aikuissosiaalityön ensisijaisille asiakasryhmille on yhteistä useiden sosiaalisten ongelmien samanaikainen ilmeneminen, työtä jäsentää ongelmista selviytymisen positiivisen ulottuvuuden olemassaolo. Silloin on mahdollista syntyä uutta ja toimintaa vahvistavaa tietoa myös erilaisista selviytymisstrategioista.

Kuntouttavaa aikuissosiaalityötä voidaan luonnehtia sosiaalipedagogiseksi työksi, jossa huomio kiinnittyy sosiaalisten ongelmien yksilöllisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin syihin paneutuvaan työotteeseen sekä itsekasvatusprosessien ja yhteiskunnallisen integraation vahvistamiseen. Sosiokulttuurisuus on oleellinen osa kuntouttavaa aikuissosiaalityötä. Se korostetaan asiakkaan kohtaamisessa liittämisen- ja kontrolli-, kumppanuus-, huolenpito- vai vuorovaikutussuhdetta, ilmentää osaltaan näkemystä sosiaalityön luonteesta ja sen yhteiskunnallisesta tehtävästä. Aikuissosiaalityössä korostuvat erityisesti vuorovaikutus- ja kumppanuuksuhde, mutta myös liittämisen- ja kontrolli- sekä huolenpitosuhde. Aikuissosiaalityötä voidaan siis pitää asiakkaiden osallisuutta edistävänä työnä, jossa vahvistetaan yksilöllisiä ja yhteisöllisiä voimavaroja.

Kuntouttavan aikuissosiaalityön kehittyminen sosiaalityön työalana riippuu ratkaisevasti siitä, miten sen teoreettinen itseymmärrys rakentuu. Tutkimustieto vallitsevista käytännöistä tarjoaa osaltaan pohjaa alan teoreettisen itseymmärryksen kehittymiselle, mutta empiirisestä tutkimustiedosta ei voida kuitenkaan suoraan päätellä kuntouttavan sosiaalityön keskeistä teoreettista sisältöä.

